Ölkəmizin enerji sahəsində hədəfləri böyükdür

Elə bir mərhələyə qədəm qoymuşuq ki, dünyada enerji böhranı daha da artıb. Müharibələr fonunda enerji təhlükəsizliyi ilə bağlı risklər indi ön plana çıxır. Eyni zamanda dünya dördüncü enerji keçidini yaşayır ki, bu da həm enerji resurslarının təchizatçısı, həm də istehlakçısı olan ölkələr tərəfindən yeni yanaşmaları, bütövlükdə bir çox amili özündə ehtiva edən fundamental enerji təhlükəsizliyi konsepsiyasının hazırlanmasını tələb edir.

Milli Məclisin deputatı Azər Badamov qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, hər bir dövlət enerji, iqtisadiyyat və geosiyasətdə eyni vaxtda artan böhranların yaratdığı müasir çağırışları nəzərə alaraq enerji təhlükəsizliyinin əsas prinsiplərini müəyyənləşdirməlidir: "Bu, xüsusən də "yaşıl keçid" kontekstində yaranan yeni təhdidlərin neytrallaşdırılması üçün həll yollarını müəyyən etməyə imkan verər. Köklü şəkildə dəyişən sistem, böhranların dərinləşməsi və müxtəlif təbiətli təhdidlərin güclənməsi enerji təhlükəsizliyinin idarə edilməsini daha da çətinləşdirir. Lakin düşünülmüş addımlar, sadəcə, bir ölkənin deyil, regionun enerji təhlükəsizliyinin sabit təmin edilməsinə, gözlənilməz dalğalanmalara rəğmən yanacaq-enerji resurslarına tələbatının ödənilməsinə imkan verir. Bu gün dövlətlər həm qazıntı yanacaqlarından asılılığın azaldılması, həm də bərpaolunan enerji mənbələri ilə bağlı yeni çətinlikləri nəzərə alaraq enerji təhlükəsizliyinin daha da artırılması üzərində ciddi iş aparırlar. Gərgin qlobal mühitdə enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə yönəlmiş planların və konkret tədbirlərin hazırlanması, praktik addımların zaman itirilmədən atılması vacibdir".

Deputat martın 3-də Bakı Konqres Mərkəzində "Cənub Qaz Dəhlizi" Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 12-ci və "Yaşıl Enerji" Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 4-cü iclasları zamanı Prezident İlham Əliyevin məzmunlu çıxışının həm dünyada gedən proseslərə, həm bu günün reallıqlarına, həm də gələcəyə dair atılmalı olan addımlara işıq tutduğunu vurğulayıb. Qeyd edilib ki, Məşvərət Şurası həm də hər il görülmüş işlərin hesabatını verir. Eyni zamanda tərəflər dayanıqlı enerji təchizatı və enerji təhlükəsizliyi sahələrində əməkdaşlığın və tərəfdaşlığın gücləndirilməsi ilə bağlı gələcək birgə addımları planlaşdırırlar. Ötən 12 il ərzində və bu gün gəlinən nəticə ondan xəbər verir ki, qarşıda dayanan çağırışlara birlikdə cavab vermək olduqca vacibdir. Burada məsələlər müzakirə yolu ilə həllini tapır. "Yaranan çətinliklərə, mürəkkəb kombinasiyalara, regionumuzda yaşanan son dərəcə ağır mərhələyə baxmayaraq, Azərbaycan yenə də qazandığı imici qoruyub saxlayır. Enerji ixracı və siyasəti, sadəcə, resursun mövcudluğu ilə deyil, həm də tutulan yol, üstünlük verilən yanaşma, sərgilənən mövqe ilə birbaşa bağlıdır. Məhz elə bu amilin nəticəsidir ki, Azərbaycan qaz təchizatının coğrafiyasını genişləndirmiş və təbii qazını istehlak edən ölkələrin sayı 16-ya çatmışdır. Azərbaycan boru kəmərləri vasitəsilə qaz tədarük etdiyi ölkələrin sayına əsasən dünyada birinci yerdə dayanır. Önəmli amillərdən biri ondan ibarətdir ki, Azərbaycanın enerji əməkdaşlığı deyiləndə yada düşən Avropa olurdusa, yürüdülən mükəmməl siyasətin nəticəsidir ki, bu gün Azərbaycan qazı Suriya xalqının kəskin ehtiyac duyduğu elektrik enerjisi qıtlığının qarşısının alınmasına da töhfə verir. Azərbaycan Suriyaya 1,5 milyard kubmetr həcmində qaz istehsal edir. Bu həcm, sadəcə, məişətdə istifadə məqsədilə deyil, həm də biznes fəaliyyəti üçün daha geniş imkanların yaranmasına və müəssisələrin normal fəaliyyətinin təmin edilməsinə töhfə verir", - deyə o əlavə edib.

Deputat diqqətə çatdırıb ki, digər istiqamətimiz "yaşıl enerji" ilə bağlıdır: "Bu, müasir dünyanın reallığı və tələbidir, çünki "yaşıl enerji" ətraf mühitə minimal təsir göstərən təbii mənbələrdən əldə edilən enerjiyə aiddir. Bu enerji növü davamlı inkişaf üçün zəruridir, çünki istixana qazı tullantılarının azaldılmasına və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizəyə kömək edir. "Yaşıl enerji"nin əsas mənbələrinə günəş işığını günəş panelləri vasitəsilə istifadə edən günəş enerjisi, külək enerjisini elektrik enerjisinə çevirmək üçün külək turbinlərindən istifadə edən külək enerjisi, axan və ya düşən sudan enerji istehsal edən su-elektrik stansiyası daxildir. Habelə bitkilər və tullantılar kimi üzvi materiallardan əldə edilən biokütlə enerjisi və Yer kürəsinin daxili istiliyinə təsir edən geotermal enerji də "yaşıl enerji"yə əhəmiyyətli töhfələr verir. "Yaşıl enerji" davamlılığı ilə xarakterizə olunur, çünki bu resurslar təbii olaraq bərpa olunur və zamanla tükənmir. Zərərli çirkləndiricilər buraxan və qlobal istiləşməyə töhfə verən fosil yanacaqlardan fərqli olaraq, "yaşıl enerji" mənbələri ətraf mühitin sağlamlığını təşviq edən daha təmiz alternativ təmin edir. "Yaşıl enerji" həllərinə investisiya qoymaqla və onlara keçid etməklə, cəmiyyətlər daha davamlı gələcəyə doğru irəliləyə, karbon izlərini azalda və enerji müstəqilliyini inkişaf etdirə bilərlər. Bu dəyişiklik ətraf mühitlə bağlı narahatlıqları həll edir və böyüyən "yaşıl texnologiya" sektorunda iqtisadi imkanlar yaradır. Bu faydalar barədə məlumatlılıq artdıqca, "yaşıl enerji" qlobal enerji siyasətində vacib hala gəlir".

Deputat bildirib ki, Prezident İlham Əliyev çıxış etdiyi hər bir platformada "yaşıl enerji" barədə məlumatlılığı artırır. Bu, həm də bəşəriyyətə xidmət deməkdir.

"Azərbaycan "yaşıl enerji" gündəliyinin Məşvərət Şurası çərçivəsində də müzakirə olunan məsələlərin bir hissəsi olması işində qətiyyət göstərir, önəmli töhfələr verir. 2023-cü ildə BƏƏ-nin nüfuzlu enerji şirkəti olan "Masdar" ölkəmizdə 230 meqavat gücündə günəş-elektrik stansiyası inşa edib. Cari ilin yanvarında isə 240 meqavat gücündə regionda indiyədək ən böyük külək-elektrik stansiyasının Səudiyyə Ərəbistanının enerji, xüsusilə bərpaolunan enerji sektorunda aparıcı şirkətlərindən olan "ACWA Power" tərəfindən maliyyələşdirilən və həyata keçirilən layihənin açılışı olub. Azərbaycan bu işə kompleks yanaşır. Məhz bunun nəticəsidir ki, birincisi, Azərbaycanın yerli şirkətləri ilə xarici sərmayədarlar arasında müsbət kombinasiya var. İkincisi isə "yaşıl enerji"yə maraq, ona yatırılan investisiya, sadəcə, dövlət neft şirkətimiz olan SOCAR-la məhdudlaşmır, özəl şirkətlər tərəfindən də alternativ enerji mənbələrinə investisiya yatırılmağa başlanıb. Bu, həm də Azərbaycan dövlətinin məqsədyönlü siyasətindən, biznes və investisiya mühitində inam və etimad formalaşdıra bilməsindən xəbər verir", - deyə o bildirib.

A.Badamov xatırladıb ki, Prezident İlham Əliyev çıxışı zamanı Azərbaycandan Avropaya Qara dənizin dibi ilə gedən enerji kabeli və Mərkəzi Asiyadan Azərbaycana gələn enerji kabeli üzərində birlikdə işləmək zərurəti üzərində də dayanıb və bildirib ki, hər ikisi ilə bağlı müqavilə imzalanıb və bir layihədə iqtisadi-texniki əsaslandırma tamamlanmaq üzrədir. Azərbaycan sağlam, dayanıqlı əsaslarla iş görür. Bu baxımdan deyə bilərik ki, alternativ enerji ilə bağlı planlar artıq imzalanmış müqavilələrə əsaslanır. Bu isə o deməkdir ki, tərəflərin konkret müqavilə öhdəlikləri mövcuddur.

Azərbaycanın konkret hədəfləri olduğunu deyən deputat əlavə edib ki, dünyanın ən qüdrətli dövləti Amerika Birləşmiş Ştatları strateji tərəfdaşımız olduğundan hədəf və məqsədlərimizin gerçəkləşməsi də tamamilə real görünür: "Azərbaycan həm də faydalı qazıntı yanacaq növlərini nəzərə alaraq, aydın vizyon təqdim edir. Cənab Prezident İlham Əliyev hər bir çıxışında hər kəsi ədalətin hökm sürməsinə, planetin təhlükəsiz və təmiz olmasına səsləyir. İqlim dəyişikliyi təəssüflər olsun ki, regionumuzun da qapısını döyüb, ümumi sərvətimiz olan Xəzər dənizinin ildən-ilə dayazlaşması bizdən situativ reaksiyalar, ideoloji yanaşmalar deyil, praqmatik, nəticəyönümlü addımlar tələb edir. Azərbaycan Qazaxıstan, Türkmənistan üçün neftin mühüm tranzitini təmin edir, məhz bizim sistemimiz vasitəsilə nəql olunan neftin həcmi ildən-ilə artır. Xəzərin şərq sahillərindən daha çox neft qəbul etmək üçün lazımi infrastruktura malikik. Azərbaycan lideri yürütdüyü siyasətlə bu infrastrukturu qura bilib, uzlaşma siyasətini uğurla icra etdiyi üçün bu nəticəyə nail olub. Bütün bunlardan aydın olur ki, Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyinə verdiyi töhfə "Cənub qaz dəhlizi" ilə, Cənubi Qafqaz, Avropa regionu ilə məhdudlaşmır. Azərbaycanın hədəfləri genişdir. Prezident İlham Əliyev enerji siyasətinin son dərəcə çətin yürüdüldüyü bir zamanda bu siyasətin öhdəsindən məharətlə gəlir".

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan. - 2026.- 5 mart (№ 42).- S.6.